

A finanszírozási hiány számításáról az állami támogatási szabályok alkalmazásában¹

A finanszírozási hiány számítását mint az állami támogatás maximális mértékének meghatározására szolgáló módszertant mind az Európai Bizottság, mind a tagállamok alkalmazzák. A Bizottság abban az esetben, amikor az adott támogatási intézkedésről maga határoz, elsősorban bejelentés alapján.² A tagállamok pedig akkor, amikor például a csoportmentességi rendelet³ egyes olyan jogcímei alapján nyújtanak támogatást, amelyeknél a finanszírozási hiány jelenti az állami támogatás maximális mértékét.⁴

A finanszírozási hiány számítás mint módszer célja a támogatás arányosságának biztosítása.

A finanszírozási hiány képlete

finanszírozási hiány = elszámolható költség – működési eredmény

a működési eredmény a képletben 0-nál nem lehet kisebb összeg; negatív működési eredmény esetén 0-val kell számolni

működési eredmény = működési bevétel – működési kiadás

mind a működési bevételeket, mind pedig a működési kiadásokat a hasznos élettartam teljes egészére nézve, jelenértéken kell figyelembe venni

maximális állami támogatás ≤ finanszírozási hiány

¹ Az összefoglaló az Európai Bizottság Versenypolitikai Főigazgatósága képviselőjének 2017. november 30-ai, budapesti, a Támogatásokat Vizsgáló Iroda szervezésében tartott előadása alapján készült. Az összefoglaló pusztán tájékoztatási célból készült; az abban foglaltak nem tekinthetők sem a TVI, sem pedig az Európai Bizottság hivatalos álláspontjának.

² A finanszírozási hiány számításáról, alkalmazásáról rendelkezik több, a tagállami intézkedések bizottsági értékelésére vonatkozó bizottsági iránymutatás is, lásd pl. a környezetvédelmi és energetikai támogatásokról szóló [iránymutatás](#) (19) bekezdésének (32) albekezdését, a széles sávú infrastruktúrák támogatásáról szóló [közlemény](#) (27) bekezdését vagy a repülőterek támogatásáról szóló [iránymutatás](#) (25) bekezdésének (11) albekezdését.

³ A Bizottság 651/2014/EU rendelete (2014. június 17.) a Szerződés 107. és 108. cikke alkalmazásában bizonyos támogatási kategóriáknak a belső piaccal összeegyeztethetőségéről.

⁴ A [csoportmentességi rendelet](#) több jogcíme is a finanszírozási hiány számítását írja elő a maximális támogatási mérték meghatározására. Ilyen jogcím a 46. (energiahatékony távfűtés és távhűtés), a 48. (energetikai infrastruktúrához nyújtott beruházási támogatás), az 53. (a kultúrát és a kulturális örökség megőrzését előmozdító beruházási támogatás), az 55. (sportlétesítményekre és multifunkcionális szabadidős létesítményekre nyújtott támogatás), az 56. (helyi infrastruktúrára irányuló beruházási támogatás), és a csoportmentességi rendelet 2017-es módosítása óta az 56a. (regionális repülőterekre irányuló beruházási támogatás), 56b. (tengeri kikötőkre irányuló beruházási támogatás) és 56c. cikk (Belvízi kikötőkre irányuló beruházási támogatás) szerinti jogcímeik.

A finanszírozási hiány tehát akkor áll fenn, ha a beruházás állami beavatkozás nélkül nem jönne létre, mert a működési eredmény elégtelensége miatt a beruházás nem térülne meg a hasznos élettartam alatt.

A működési eredmény⁵ pedig a beruházás hasznos élettartama alatti diszkontált működési bevételek és diszkontált működési költségek közötti különbség, amennyiben ez a különbség pozitív. Tehát ha a számítás eredménye negatív vagy nulla, a működési eredmény nulla, azaz nem kérhető beruházási jogcímen támogatás a jövőbeni működési veszteségek fedezésére. Ez utóbbi szabály célja, hogy világos határvonalat húzzon a működési és a beruházási támogatás közé; a finanszírozási hiány számítása a beruházási támogatás mértékének meghatározására vonatkozik.

Ha az adott infrastruktúra működési eredménye negatív, és ezáltal működési támogatásra szorul, akkor egyes esetekben működési támogatás nyújtható a számára, külön jogcímen.

A működési eredményt általában megalapozott előrejelzések vagy utólagos visszakövetelési mechanizmus alapján kell megállapítani. Fontos, hogy az állami támogatási szabályok nem preferálják egyik vagy másik módszert, tehát az állami támogatási szabályok alapján nem kell a megalapozott előrejelzések szerint megállapított finanszírozási hiányt utólag a tényadatok alapján korrigálni. A támogatást nyújtó természetesen lehet szigorúbb, mint az állami támogatási szabályok, azaz kombinálhatja a két módszert, azzal, hogy az utólagos korrekció során a támogatási mértékben csak lefelé térhet el, felfelé nem, mert az utólag nyújtott támogatásnak nem lenne ösztönző hatása.

Hogyan határozható meg az elszámolható költség?

A hiányszámítás alapja a projekthez köthető elszámolható beruházási költségek. A beruházási költségek körét a vonatkozó állami támogatási szabályok rögzítik.⁶ Költségtartalék és visszaigényelhető áfa nem vehető figyelembe a számítás során. A beruházási költség meghatározásakor a támogatási elemek nem vehetők figyelembe, hiszen a gyakorlat célja annak megállítása, hogy a pusztán piaci körülmények között végrehajtott beruházáshoz képest mekkora a finanszírozási hiány. Ha például a földterület piaci ár alatt került megvételre állami szereplőtől, a finanszírozásihiány-számításban a piaci ár veendő figyelembe.

---

⁵ Általános csoportmentességi rendelet, 2. cikk 39. pont.

⁶ A helyi infrastruktúrára irányuló beruházási támogatás esetén pl. a tárgyi eszközök és az immateriális javak elszámolhatók.

Milyen költségek vehetők figyelembe működési költségként?

A csoportmentességi rendelet 2. cikk 39 pontja szerint példálózó jelleggel sorolja fel a működési költségként figyelembe vehető költségeket, pl. a személyi jellegű ráfordítások, az anyagköltségek, a szerződéses szolgáltatások, a távközlés, az energia és a karbantartás költségei, a bérleti díjak, az adminisztrációs költségek. Ugyanakkor a működési költségek között nem vehetők figyelembe az értékcsökkenési és a finanszírozási költségek, ha azokat beruházási támogatásból fedezték. A 2017-es módosítás⁷ óta pedig úgy rendelkezik a csoportmentességi rendelet, hogy megfelelő diszkontkamatláb alkalmazásával ésszerű nyereség is nyújtható, azaz a diszkontkamatláb alábbiak szerinti meghatározásán keresztül biztosítható a kedvezményezettnek ésszerű nyereség.

A működési költségek közül csak az infrastruktúrához kapcsolódó működési költségek vehetők figyelembe, és a működési költség akár pozitív is lehet, ha a beruházás célja a költségmegtakarítás. Az amortizációs költségek figyelmen kívül hagyandók, akárcsak a finanszírozási költségek (utóbbiakat a diszkontkamatláb fedezi).

Mi tekinthető működési bevételnek?

A működési bevételt a kedvezményezett szintjén kell vizsgálni. E bevételek körét az elemzés szintje⁸ határozza meg (tulajdonosnál pl. a bérleti díj, üzemeltetőnél a végfelhasználók által fizetett díj). Az állami támogatás nem veendő figyelembe bevételként, de az állami támogatásnak nem minősülő egyéb állami vagy önkormányzati támogatás, finanszírozás igen.

A maradványérték szintén egyfajta bevételt jelent a finanszírozási hiány számítása során. Azt kell megbecsülni, és pozitív pénzáramként számításba is kell venni, hogy a hasznos élettartam (a számítás időszaka) végén mennyit fog érni az infrastruktúra. A maradványértéknek gazdasági értelemben életszerűnek, valósnak kell lennie, és kiszámítható a hasznos élettartamon túli működtetés hátralevő éveinek diszkontált cash flow-jára alapozva, vagy a hasznos élettartam után megmaradó eszközérték alapján.

---

⁷ A Bizottság 2017/1084/EU rendelete (2017. június 14.) a 651/2014/EU rendeletnek a kikötői és repülőtéri infrastruktúrákra irányuló támogatás, a kultúrát és a kulturális örökség megőrzését előmozdító támogatásra és a sportlétesítményekre és multifunkcionális szabadidős létesítményekre nyújtott támogatásra vonatkozó bejelentési határértékek, továbbá a legkülső régiókban biztosított regionális működési támogatási programok tekintetében, valamint a 702/2014/EU rendeletnek a támogatható költségek összegének meghatározása tekintetében történő módosításáról

⁸ A finanszírozási hiány számítására különböző szinteken is sor kerülhet konstrukciótól függően. A tulajdonos szintjén (az ő bevételei, kiadásai alapján) kell elvégezni például akkor, ha ő kapja a támogatást, és piaci alapon (pályázat útján) választja ki az üzemeltetőt. Ha a támogatást a működtető/üzemeltető kapja, és nem a tulajdonos, akkor az ő szintjén kell lefolytatni az elemzést. Ha pedig a tulajdonos és az üzemeltető ugyanaz a vállalkozás versenyjogi értelemben (pl. az üzemeltető a tulajdonos leányvállalata), akkor a tulajdonos és az üzemeltető szintje egybevonható.

Hogyan határozható meg a hasznos élettartam?

A hasznos élettartamot a számviteli szabályok alapján lehet meghatározni. Az Európai Bizottság elvárása, hogy a hasznos élettartam gazdaságilag megalapozott legyen, de egyébként a kedvezményezettre bízva annak meghatározását. Támponthoz jelenthet a finanszírozási hiány számítása alkalmazásában a hasznos élettartam meghatározásához a 480/2014/EU bizottsági rendelet⁹ I. melléklete szerinti táblázat, amely hozzávetőleges értékeket rögzít az uniós alapokból támogatott projektek költség-haszon elemzésének időhorizontjához. E táblázat a következő tartományokat határozza meg a hasznos élettartamhoz egyes infrastruktúrátípusok esetén:

Ágazat	Referenciaidőszak (év)
Vasút	30
Vízellátás/közegészségügyi szolgáltatások	30
Utak	25–30
Hulladékgazdálkodás	25–30
Kikötők és repülőterek	25
Városi közlekedés	25–30
Energia	15–25
Kutatás és innováció	15–25
Szélessávú infrastruktúra	15–20
Vállalati infrastruktúra	10–15
Egyéb ágazatok	10–15

Milyen diszkontkamatláb alkalmazható a működési költségek és bevételek jelenérték-számításához?

A csoportmentességi rendelet alapján végzett finanszírozásihiány-számításnál egy legfeljebb 4%-os diszkonttényező automatikusan megfelelőnek (arányosnak, az állami támogatási szabályokkal összhangban levőnek) tekintendő. Ennél magasabb diszkontkamatláb csak kivételes esetben fogadható el a csoportmentességi rendelet alapján megvalósított

⁹ A Bizottság 480/2014/EU felhatalmazáson alapuló rendelete (2014. március 3.) az Európai Regionális Fejlesztési Alapra, az Európai Szociális Alapra, a Kohéziós Alapra, az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapra és az Európai Tengerügyi és Halászati Alapra vonatkozó közös rendelkezések megállapításáról, az Európai Regionális Fejlesztési Alapra, az Európai Szociális Alapra és a Kohéziós Alapra és az Európai Tengerügyi és Halászati Alapra vonatkozó általános rendelkezések megállapításáról szóló 1303/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet kiegészítéséről

intézkedéseknél, azzal, hogy a támogatást nyújtónak kell tudnia bizonyítani, miért indokolt a konkrét esetben egy 4%-nál magasabb diszkontkamatláb. A diszkontkamatláb nem lehet nagyobb a kedvezményezett súlyozott átlagos tőkekölségénél (WACC), szükség esetén kiigazítható a projektkockázattal, és összhangban kell lennie az adott ágazatban alkalmazott diszkontkamatlábbal/megtérülési rátával.

A működési bevételekkel, kiadásokkal és a diszkonttényezővel kapcsolatban lényeges, hogy az elszámolásnak valós árakon kell történnie, ami azt jelenti, hogy az inflációt figyelmen kívül kell hagyni.